

235 I. ILMONI – J. V. SNELLMAN 30.III 1844
 HUB, JVS handskrifssamling

Hfors d. 30 Mars -44

Min Hedersvän och Broder!

Länge nog har jag både af göromål och min vanliga tröghet vid allt skriferi hindrats att besvara din i många afseenden för mig särdeles välkomna och hugnande skrifvelse af den 22 sistlidne Februari, för 10 hvilken jag på det hjertligaste får tacka Dig; men jag går åtminstone nu, sedan med Påskferiernes inträdande min tid blifvit mindre begränsad, att med några ord vidröra hufvudpunkterne af nämnde ditt bref.

Det gläder mig att Du icke försmått Michelet, denna min uppriktiga ehuru ringa gärd till Dig af innerligaste både vänskap och högaktning. Likaså är det mig kärt, att Du hade önskat hafva mitt namn skrifvet framför tittelbladet: »rem acu tetigisti», – jag ärnade verkligen och i förstone göra't, men besinnande att arbetet icke var af mig – afstod jag 20 derifrån (kanske var denna consideration småaktig), helst en särskild skrifvelse till Dig förklarade afsigten med min sändning. – Men till en annan viktigare sak. Du nämner något om dina planer för din närmaste framtid. Att din verksamhet inte kan ha sin rätta plats och spher i Kuopio är väl allom tydligt, ehuru Du äfven der, likasom hvarhelst, kan gagna i mer än vanlig skala; men, helt och hållet onyttig för din andeliga varelse kan din vistelse der dock icke bli, – ty, utom det upplyftande och glada medvetandet Du måste känna af att hafva deruppe inom den Finska Nationalitetens kärna likasom brutit isen för en högre kultur, så måste det väl för hvarje djup, meditativ personlighet, hvilken allaredan haft friction med världen – såsom med Dig 30 fallet är – vara välgörande att en tid isolera sig från alla större yttre förhållanden eller »vistas i öknen», om jag i detta fall får använda denna bibliska term. Det är således klart, att Du blott för en kortare tid kan och vill uppehålla Dig i Kuopio, och välan att Du sedan åter begifver Dig ut i det vida; men – äfven i den händelse och hvarthelst Du vidare månne vandra, så ber jag Dig yttermera på det hjertligaste och allvarligaste att återkomma till Ditt fäderneslands högsta lärosäte, vårt Universitet, så snart en för Dig lämpelig plats, d. v. s. en professorsbefattning, här kan blifva ledig, – detta lägger jag Dig på hjertat ännu en gång och skall allt framgent göra't så ofta anledning för mig dertill 40 finnes. Att åter genom vår hederlige J. J. Tengströms afgående, hvarmed det icke mera alltför länge dröjer, en Profession blir vacant, just enkom för Dig, är numera påtagligt, sedan G. Aminoff blifvit ende Sökanden till Theologiæ Professionen efter Sundvall och ofelbart får den (Du har ju sagt mig att Du icke under några vilkor vill gå Aminoff) i förväg vid Philosophiæ Professionens besättande). Alltså: Professionen efter Tengström måste du, Broder! få eller ock må den förbli ledig: Du måste lofva mig att söka den, och då är åtminstone en af mina käraste önskningsar, i afseende å Universitetet uppfylld (tyvärr, så många hafva ramlat!) – – Hvad ditt Tidningsskrifveri angår, så kan det 50 naturligtvis icke annat än vara i grunden, hvad Du sjelf säger, en penningspeculation; men det är glädjande att se det intresse, hvarmed tidningen Saima såsom ock Maanmiehen Ystävä (hvars redigerande Du ju åtminstone leder?) i allmänhet omfattas, och måtte det så fortfara! Den inre halten af dessa tidningar, om den allt framdeles underhålles, berättigar äfven att hoppas detta; ty, om jag ock skulle –

hvad egentligen Saima angår – instämna i det omdöme jag hört några sansade män här fälla om den, att dess skriftsätt faller sig stundom alltför hvasst och bitande, den goda saken till mehn, så måste jag tillstå, att jag knappt känner någon tidning någonstäds, som så afser samtidens aldra vigtigaste kulturfordringar med hänsigt till eget land, som just din Saima. Det är just denna ämnenas storartade vigt (såsom uppfostran, skolor m. m. allt i afseende på Finland), och dessa ämnens energiska, sakrika, men populära behandling, som behagar mig synnerligen i denna tidning, hvilken derföre – med sina mäktigt manande, väckande och varnande ljud – måste anslå hvarje sannt fosterländskt hjerta och öppna de fåfängas och inbilskas ögon att se, hvarföre just icke stort är att (åtminstone i äkta humanitets- och kultur-väg) hos oss att rosas. Nog af, dixi, och lycka till fortsättningen! – Ja visst är jag nu en provisorisk bevarare af den celebra »philosophiska saxen», vidtfröjdad bland saxar i Norden. Jag skall uppfylla din vackra åstundan att låta inskrifva J. J. Tengströms namn derå (hvarmed det ob causas soticas hittills dröjt, sedan jag först för 3 veckor tillbaka erhöi den af Fru Sundvall), – ehuru han, Tengström, med mycken modesti, velat pruta deremot, helst Sundvall i lifstiden uttryckeligen utnämnt Dig till saxens arftagare, men ingenting ordat om honom. Sedan tänker jag öfverandtvarda piëcen åt Tengström, att den åtminstone genom honom må komma Dig slutligen tillhanda.

Ännu en sak: Du vidrör i Ditt bref ett ämne, som hör till de aldra vigtigaste tilldragelser inom min lefnads historia, det der spänningsförhållandet med Medicinæ Studiosi. Ja, min sedelige vän! – då jag har medvetande af att alltid hafva ur mitt hjertas innersta djup älskat denna ungdom, ända ifrån mitt lärarekalls första början, och då kärlekens element är (om jag så tors säga) min personlighets starkaste sida, – så var denna ruptur – oförskyld eller icke ifrån min sida, detta hör ej hit – utsägeligen smärtande för min själ; och dertill kom ännu den förlamande tanken, hvilken förföljde mig lik ett spöke, att om jag varit fullt duglig på min lärare plats, en ceheber vetenskapsman, så hade aktningen för mig afböjt alla slika företag som det ifrågavarande ifrån ungdomens sida. Men »tiden läker allt», och mitt djupa, äfven för min kroppsliga varelse hotande, hjertsår har begynt läkas (ärret kommer dock att för alltid blifva stort): – och dertill hafva bidragit ojäfvaktiga bevis ifrån samma ungdom på tillgifvenhet för min person, äfven just i dessa tider, – denna läkning fulländas genom ditt broderliga och varma vittnesbörd om ett aktningsfullt erkännande hos ynglingarne af mina bemödanden och genom ditt innerliga deltagande i denna tilldragelse, hvilket allt i högsta måtto hugsvalande verkat på mig och för hvilket jag äfven får på det hjertligaste tacka Dig. Denna läknings innersta grund har slutligen varit det fasta hopp att Medicinens kultur skall äfven i vårt kulna Suomi fortgå, om än långsamt: jag känner det med mig, att jag representerar blott en öfvergångstid i denna kulturprocess och likasom fyller en lucka deri (mina egenskapers medfödda brister och min högst ofullständiga bildning ursprungligen vålla detta); men jag tror fullfast att bättre, ungdomligare organer skola efter mig komma till det goda verkets raskare, lyckligare bearbetande, och se! denna tanke är för min redan åldrande varelse så oändeligen ljuf! – Nu ej mera!

Må väl! Broder!

Städse din redligt tillgifne trofaste vän
Imm. Ilmoni.